

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concordia. Pia Et Vnanimi Consensv repetita Confessio
fidei & doctrinæ Electorum, Principvm Et Ordinvm Imperii,
atq[ue] eorundem Theologorum, qui Augustanam
Confessionem amplectuntur**

Lipsiæ, 1606

De Potestate Et Ivrisdictione Episcoporum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35443

patiatur, si nemini concedat dicere sententiã, nisi suis membris? quæ habet obligata horrendis iuramentis & maledictionibus, ad defensionem suæ Tyrãidis & impietatis, sine v'la exceptione verbi Dei. Cùm autẽ iudicia Synodorum sint Ecclesiæ iudicia, non Pontificũ: præcipuè Regibus conuenit coercere Pontificum licentiam, & efficere, ne Ecclesiæ eripatur facultas iudicandi & decernendi ex verbo Dei. Et vt reliquos errores Papæ taxare cæteri Christiani debent: ita etiã reprehendere debent Pontificem defugientẽ & impediẽtẽ veram cognitionem & verum iudicium Ecclesiæ.

Itaq; etiam si Romanus Episcopus iure diuino haberet primatum: tamen posteaquam defendit impios cultus & doctrinam pugnantem cùm Euangelio, non debetur ei obedientia, imò necesse est ei tanquã Antichristo aduersari. Errores papæ manifesti sunt, & nõ leues. Manifesta est etiam crudelitas, quam exercet. Et constat mandatum Dei esse, vt fugiamus idolatriã, impiam doctrinam, & iniustam sæuitiã. Ideo magnas, necessarias, & manifestas causas habent omnes pu, ne obtemperent Papæ. Et hæ necessariæ causæ pios consolantur, aduersus omnia conũtia; quæ de scandalis, de schismate, de discordia obũti solent.

Qui verò sentiunt cum Papa, & defendunt eius doctrinam & cultus, polluunt se idolatria & blasphemis opinionibus, fiunt rei sanguinis piorum, quos Papa persequitur, lædunt gloriam Dei, & impediunt salutem Ecclesiæ: quia confirmant errores & flagitia ad omnem posteritatem.

DE POTESTATE ET IURISDICTIONE

EPISCOPORVM.

EVANGELIUM tribuit his, qui præsunt Ecclesiis, mandatum docendi Euangelium, remittendi peccata,

cata,

cata, administrandi Sacramenta: præterea iuris dictio-
nem, videlicet, mandatum excommunicandi eos, quo-
rum nota sunt crimina & resipiscentes rursum ablo-
uendi. Ac omnium confessione etiam aduersariorum
liquet, hanc potestatem iure diuino communem esse
omnibus, qui præstant Ecclesiis, siue vocentur Pastores
siue Presbyteri, siue Episcopi. Ideoq; Hieronymus a-
pertè docet, in literis Apostolicis, omnes, qui præstant
Ecclesiis, & Episcopos & Presbyteros esse, & citat e-
Tito: Propterea te reliqui in Creta, vt constituas Pres-
byteros per ciuitates. Et deinde addit: Oportet Epi-
scopum esse vnus vxoris virum. Item, Petrus & Iohan-
nes vocant se Presbyteros. Et deinde addit: Quod au-
tem postea vnus electus est, qui cæteris præponeretur,
in remedium schismatis factum est, ne vnusquisq; ad se
trahens Ecclesiam Christi rumperet. Nam & Alexan-
dria à Marco Euangelista vsq; ad Esdram & Dionysium
Episcopos, Presbyteri semper ex se vnum eligebant, &
in excelso loco collocabant, quem Episcopum no-
minabant: quomodo si exercitus Imperatorem sit-
faciat. Diaconi autem eligant ex se, quem indultum
nouerint, & Archidiaconum nuncupent. Quid enim
facit Episcopus excepta ordinatione, quod Presbyte-
r non facit? Docet igitur Hieronymus, humana autori-
tate distinctos gradus esse Episcopi, & Presbyteri se
Pastoris. Idq; res ipsa loquitur, quia Potestas est ea-
dem, quam supra dixit.

SED vna res postea fecit discrimen Episcoporum
& Pastorum, videlicet, Ordinatio: quia institutum est
vt vnus Episcopus ordinaret ministros in pluribus Ec-
clesiis, Sed cum iure diuino non sint diuersi gradus
Episcopi, & Pastoris: manifestum est, ordinationem
Pastore in sua Ecclesia factam iure diuino ratam esse.
Itaq; cum Episcopi ordinarij sunt hostes Ecclesie, &
nolunt impertire ordinationem: Ecclesie retinentur

suum. Nam vbiunque est Ecclesia, ibi est ius administrandi Euangelij. Quare necesse est, Ecclesiam retinere ius vocandi, eligendi, & ordinandi ministros. Et hoc ius est donum propriè datum Ecclesie, quod nulla humana autoritas Ecclesie eripere potest, sicut & Paulus testatur ad Ephesios, cum ait: Ascendit, dedit dona hominibus. Et numerat inter dona propria Ecclesie, Pastores & Doctores. Et addit, dari tales ad ministerium, ad ædificationem corporis Christi. Vbi est igitur vera Ecclesia, ibi necesse est esse ius eligendi & ordinandi ministros: sicut in casu necessitatis absoluit etiam Laicus, & fit minister ac Pastor alterius: sicut narrat Augustinus historiam de duobus Christianis in nauis, quorum alter baptizauerit *κατηχόμενον*, & is baptizatus deinde absoluerit alterum. Huc pertinent sententia Christi, quæ testantur, claves Ecclesie datas esse, non tantum certis personis: Vbiunq; erunt duo vel tres congregati in nomine meo, &c.

Postremò etiam hoc confirmat sententia Petri: Vos estis regale sacerdotium. Quæ verba ad veram Ecclesiam pertinent, quæ cum sola habeat sacerdotium, certè habet ius eligendi & ordinandi ministros, Idq; etiam communissima Ecclesie consuetudo testatur. Nam olim populus eligebat Pastores & Episcopos. Deinde accedebat Episcopus, seu eius Ecclesie, seu vicinus, qui confirmabat electum impositione manuum, nec aliud fuit ordinatio, nisi talis comprobatio. Postea accesserunt nouæ ceremonie, quales multas describit Dionysius, Sed est autor nouus & fictitius, quisquis est, sicut & Clementis scripta sunt supposititia, Deinde recentiores addiderunt: Do tibi potestatem sacrificandi pro viuis & mortuis. Sed ne illud quidem apud Dionysium est.

Ex his omnibus liquet, Ecclesiam retinere ius eligendi & ordinandi ministros, Et causam schismati & discordie præbent, impietas & tyrannis Episcoporum:

quia Paulus præcipit, vt Episcopi docentes & defendentes impiam doctrinam & impios cultus, habeantur tanquam anathemata.

Diximus de Ordinatione, quæ vna, vt Hieronymus ait, discernebat Episcopos à reliquis Presbyteris. Itaque nulla disputatione opus est, de cæteris Episcoporum officijs. Nec verò opus est dicere de Confirmatione. Item de Campanarum consecratione, quæ propemodum sola retinuerunt. De Iurisdictione aliquid dicendum est.

Constat, Iurisdictionem illa communem excommunicandi reos manifestorum criminum, pertinere ad omnes Pastores. Hanc tyrannicè ad se solos transfulerunt, & ad quæstum conuulerunt. Constat enim, officiales, vt vocantur, non toleranda licentia vfos esse, & vel avaritia, vel propter alias cupiditates, vexasse homines, & excommunicasse, sine vilo ordine iudiciorum. Quæ est autem tyrannis, officiales in ciuitatibus habere potestatem, (suo arbitrata, sine ordine iudiciorum, damnandi & excommunicandi homines) Et hæc potestate quilibet in rebus abusi sunt? videlicet non in puniendis veris delictis, sed in ieiunijs aut ferijs violatis, aut similibus nugis. Tantum adulteria interdum puniebant: & in hac re sæpè vexabant innocentes & honestos homines. Porrò cum hoc crimen sit grauissimum, certè, sine ordine iudiciali nemo damnandus est. Cum igitur hanc Iurisdictionem Episcopi tyrannicè ad se solos transfulerint, eaquæ turpiter abusi sint: nihil opus est propter hanc Iurisdictionem obedire Episcopis. Sed cum sint iustæ causæ, cur non obtemperemus? rectum est, & hanc Iurisdictionem reddere pijs Pastoribus, & curare, vt legitime exerceatur, ad morum emendationem, & gloriam Dei.

Reliqua est Iurdictio in ijs causis, quæ iure Canonico ad eorum, vt vocant, Ecclesiasticum pertinent, ac præcipuè in causis matrimonialibus. Hæc quoque

habent

habent Episcopi humano iure, & quidem non admodum veteri, sicut ex Codice & nouellis Iustiniani apparet, iudicia matrimoniorum tunc fuisse apud Magistratus. Et iure diuino coguntur Magistratus Mundani hæc iudicia exercere, si Episcopi sint negligentes. Idem concedunt & Cænes. Quare etiam propter hanc iurisdictionem non necesse est obedire Episcopis. Et quidem cum leges quasdam conderint iniustas de coniugijs, & in suis iudicijs obseruent: etiam propter hanc causam opus est alia iudicia constitui. Quia traditiones de cognatione spiritali sunt iniustæ. Iniusta etiam traditio est, quæ prohibet coniugium personæ innocenti, post factum diuortium. Etiam iniusta lex est, quæ in genere omnes claustrales & doctores desponsationes contra ius parentum approbat. Est & iniusta Lex de celibatu sacerdotum. Sunt & alij laquei conscientiarum in eorum Legibus, quos omnes recitare nihil attinet. Illud satis est recitasse, quod multæ sunt iniustæ leges Papæ, de negotijs matrimonialibus, propter quas magistratus debent alia iudicia constituere.

Cum igitur Episcopi, qui sunt addicti Papæ, defendant impiam doctrinam & impios cultus, nec ordinent pios Doctores: imò adiuuent scelerum Papæ: præterea iurisdictionem eripuerint Pastoribus, & hanc tantum tyrannicè exerceant: postremò cum in causis matrimonialibus multas iniustas leges obseruent: satis multæ & necessariæ causæ sunt, quare Ecclesiæ non agnoscant eos tanquam Episcopos. Ipsi autem meminerint, opes datas esse Episcopis, tanquam eleemosynas, propter administrationem & utilitatem Ecclesiarum, sicut inquit Regula: Beneficium datur propter officium. Quare non possunt bona conscientia possidere illas eleemosynas: & Ecclesiam interim defraudant, cui opus est illis facultatibus ad ministros alendos, & iuuanda studia, & suppeditandum certis pauperibus, & constituenda iudicia,

præsertim matrimonialia. Tanta enim varietas & magnitudo est controuersiarum matrimonialium, utin opus sit peculiari foro, ad quod constituendum opus est Ecclesiæ facultatibus. Petrus prædixit futuros impios Episcopos, qui eleemosynis Ecclesiarum abuterentur ad luxum, neglecto ministerio. Sciant ergo illi, qui Ecclesiam defraudant, etiam eius sceleris penas Deo se daturos esse.

**DOCTORES ET CON-
CIONATORES, QUI CON-
fessionis Augustanæ & Apologiæ
subscriperunt.**

ANNO M. D. XXXVII.

DE mandato illustrissimorum Principum & ordinum, ac ciuitatum Euangelij doctrinam profitentium, relegimus articulos Confessionis exhibitæ Imperatori in Conuentu Augustano, & De beneficio omnes Concionatores, qui in hoc Smalcaldensi conuentu interfuerunt, consentientes profitentur, se iuxta articulos Confessionis & Apologiæ sentire, & docere in suis Ecclesijs. Profitentur etiam, se articulum de primatu Papæ, & eius potestate, & de potestate & iurisdictione Episcoporum, qui hic Principibus in hoc conuentu exhibitus est Smalcaldicæ, approbare. Ideò nomina sua subscribunt.

Ego Iohannes Bugenhagenus Pomeranus D. subscribo articulum Confessionis Augustanæ, Apologiæ, & articulum de Papatu Smalcaldicæ principibus oblato.

Et ego Urbanus Regius D. Ecclesiarum in Ducatu Lubenburghensi Superintendens, subscribo.

Nicolaus Ambsdorff Magdeburgensis subscripsit.

Georgius Spalatinus Aldenburghensis subscripsit.

Andreas Osiander subscribo.